

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה – שֶׁבֶת בְּבֵית-מְלוֹן

שאלה: **?**

כאשר אדם מתארח בבית-מלון בשבת, על אלו דברים עליו להקפיד?

תשובה: **!**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, מפקח ענף הכשרות-רבנות מבשרת:

מי שנקלע לבית-מלון או לבית-חולים, שמופעלות בו דלתות חשמליות, צריך למצוא פתח חילופי, כדי שיוכל להיכנס דרכו בלי להפעיל מערכת חשמלית. כאשר מחלל שבת נכנס דרך הדלת, אסור להיכנס עמו, כיוון שיש כאן הנאה מחילול שבת. **מקורות:** שו"ת אגרות משה (חאו"ח ח"ב סימן עז) ומלבד האיסור של מלאכת שבת, יש כאן חילול השם, שיהודי ימתין לחילוני כדי להינות מחילול שבת שלו.

אולם בשעת הדחק, כשאין דרך אחרת יש לסמוך על המתירים. **מקורות:** הגרש"ז אוירבך זצ"ל בספר שמירת שבת כהילכתה (פי"ח הס"ג) סובר שאין בזה הנאה ממלאכת שבת ממש, שכן פתיחת הדלת היא רק הסרת מכשול. ועוד, אם זה שפתח את הדלת הוא שוגג אפשר לסמוך בדיעבד על רבי מאיר ליהנות ממלאכתו בשבת, ראה משנה ברורה (סימן שיח סק"ז).

רופא או אחות, שהגיעו לעבודתם בבית-החולים, כיוון שמותר להם להיכנס בדלת לצורך פיקוח נפש, מותר גם לאנשים אחרים להיכנס עמם דרך הדלת שנפתחה. ומלכתחילה, הנהלת בית החולים צריכה להתאמץ למעט את הצורך בחילולי שבת, ולהכין פתחים, שדרכם יוכלו הרופאים והמבקרים להיכנס בלא להפעיל מערכת חשמלית.

הַיְהוּה דָּן כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת

עד כמה עלינו לדון כל אדם לכף זכות - לא נוכל לתאר ולשער. לעיתים רבות אף כאשר רואים אנו - אם נחקור ונדרוש, ייתכן מאוד ונגלה כי ראייתנו הייתה מוטעת. עלינו להיזהר מאוד לבל נשפוט את הזולת בטרם נחקור לעומק את הדברים. ומעשה שהיה עם מרן רבינו עובדיה יוסף צדוק"ל. פעם אחד הגיע אדם מסוים לבקרו בשעה שבע וחצי בבוקר. הרבנית, שפתחה את הדלת הודיעה לאותו מקורב, שהרב ישן.

לשמע הדברים תמה האיש בקול ואמר: "מה!?! הרב ישן עד שבע וחצי בבוקר?". הרב, ששמע את הדברים מהחדר, קרא לו אל הקודש פנימה ואמר לו: 'אל תמהר לדון אותי לכף חובה, כיוון שאתמול חזרתי בשעת חצות לילה לאחר ארבעה שיעורים בארבעה מקומות. ושלחו לי פקס מארגנטינה לגבי אשה עגונה. וחיפשתי כיצד ניתן להתירה וכתבתי תשובה ארוכה עד לשעה חמש בבוקר. לאחר מכן הלכתי להתפלל בהנץ, וחזרתי לביתי אך לפני כמחצית השעה, ולכן ביקשתי לנוח כמעט וביקשתי מהרבנית, שתעיר אותי".

עֲשֵׂית חֶסֶד

עד כמה רבותינו הפליגו בראייתם ובחוכמתם. פעמים רבות לאחר מעשה רב נשאלו למעשיהם ולאחר הסבר - מתגלה מעשה החסד שלהם במלוא עוצמתו. פעם אחת באמצע שיעורו של הגאון ר' איסר זלמן מלצר, שאל אחד הבחורים שאלה על עיקרי הסוגיה. עיין הרב למשך דקות מספר ולאחר מכן אמר: "אתה צודק בקושייתך והיסוד אשר העמדתי בסוגיה אינו נכון", ומיד שינה את מהלך השיעור ובנה את הסוגיה מחדש.

לאחר השיעור, ניגש אחד הרבנים אל הרב ואמר לו בהשתוממות: "הרי השאלה לא הייתה שאלה בכלל, ומדוע התייחס הרב אל הבחור ושינה את מהלך השיעור?". "אתה צודק", השיב ר' איסר זלמן, "אולם התפלאתי מדוע בחור זה שאל אותי היום שאלה, בזמן שאינו רגיל לשאול כלל בשיעורים. הבטתי בחדר ואז הבחנתי, ליד הדלת עמד אדם זר ומשקיף על פני הלומדים, והבנתי שהוא בא לעקוב אחר הבחור דן אם לקחתו כחתן לבתו, וכדי להרשימו התערב הבחור בשיעור. משום כך הגבתי כך והעליתי את קרנו עשרת מונים".

עֲסוּק בְּצִדְקָה

אחד ממקורביו של רבי יעקב מנדרדזין פנה אליו ושאלו, מדוע הוא משפיל את עצמו לצורך התרמת אנשים לצדקה. נענה רבי מיעקב ואמר: "אינני מבין אני עומד ותוהה איך שפל שכמותי זוכה לעסק מצווה כה גדולה ומרוממתי ואילו אתה בא ומנסה להפוך את פני הדברים ולומרי כי המצווה הזו היא שפלה וכי אני הוא הגדול!?"

מְנוּיִים

לקבלת העלון חנם ב-email:
מידי שבוע, שלח את כתובתך אלי:
PnineEH@gmail.com

הַקְדָּשֶׁת הָעֵלוֹן

נתן להקדיש את העלון לעלוי נשמת, לרפואה שלמה, להצלחה, זיוג הגון,
חֲזָרָה בְּתִשְׁבָּה וכו' - נא לפנות לליאור בטל" 0504-115673
כתבת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח" הבשם 26 א.ת.ד. 83375 מבשרת ציון. מקוד 90805

לְשִׁאלוֹת בְּהִלְכָה

לשאלות נא לפנות לרב
אליהו חיים פנחסי
בטל" 052-6329144

האדמו"ר רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם מצאנז זצ"ל: נולד בעיר רודניק ב-ד' בשבט ה'תרס"ה (1905). הראשון בשושלת מצאנז-קלויזנבורג. עמד בראש החסידות משנת ה'תש"ז (1946) ועד לפטירתו. מילדותו נודע כעלוי. בגיל 13 נבחן על הש"ס. בהגיעו לגיל 14 התייתם מאביו והוסמך להוראה. בגיל 21 החל לכהן כרב בקלויזנבורג (כיום קלוז-נאפוקה ברומניה) ועמד בראש הישיבה. במהלך מלחמת העולם השנייה נשלח לאושוויץ ואיבד את אמו, אחיו, אשתו ואחד עשר ילדיו אשר נספו בשואה. עם סיום מלחמת העולם השנייה החל להקים מוסדות תורה במחנות העקורים בגרמניה בסיוע הגנרל אייזנהאור שהיה מפקד צבאות בעלות הברית. בשנת ה'תש"ו (1945) הגיע לארצות הברית ואסף כספים כדי לעזור לניצולי השואה, וכן הקים מוסדות תורה שיועדו לניצולי השואה, אשר היגרו לניו יורק (ארה"ב) ולמקסיקו. נשא אישה בשנית ונולדו להם 7 ילדים.

בשנת ה'תשט"ו (1954) הגיע לארץ ישראל ובכ"א אדר הקים את הקריה החסידית קריית צאנז בנתניה וייסד את חסידות צאנז-קלויזנבורג. בשנת ה'תשל"ה (1974) הקים את בית הרפואה "לניאדו" בנתניה המנוהל בהתאם לכללי ההלכה היהודית ואשר אינו שובת גם במקרים של סכסוכי עבודה עם ההנהלה. בשנת ה'תשל"ח (1977) ייסד את מפעל הש"ס. ייסד גם בירושלים קריה ובה תלמוד תורה עבור חסידיו. נפטר בליל שבת, ט' בתמוז ה'תשנ"ד (1994). חי כ-89 שנים.

אביו: ר' צבי הירש (אב"ד רודניק). **אמו:** מרת חיה מנדל.

נשותיו: הרבנית פסיה (בזיווג ראשון, בתו של האדמו"ר חיים צבי טייטלבוים מסיגט), הרבנית חיה נחמה (בזיווג שני, בתו של ר' שמואל דוד אונגר, אב"ד מנייטרא). **בניו:** אדמו"ר צבי אלימלך (צאנז-נתניה), אדמו"ר שמואל דוד (מצאנז-קלויזנבורג בארה"ב).

חתניו: ר' שלמה גולדמן (אדמו"ר מזוועיל-צאנז ביוניאן סיטי). ר' דב וייס (רבה של קרית צאנז בירושלים). ר' אפרים פישל מוטצען (רבה של קריית הבעש"ט בפתח תקווה). ר' שאול יהודה פריזנט (רב ביוניאן סיטי). ר' אליעזר דוד שפירא (רב חסידי צאנז בבני ברק). **מתלמידיו:** ר' אפרים פישל הרשקוביץ (אב"ד האליון), ר' אשר וייס, ר' חיים צבי שפירא, ר' ישראל אריה זלמנוביץ, אדמו"ר מאיר הלברשטאם (מטשאקווא-בני ברק), ר' משה דב וולנר, ר' משה טוביה וייסברגר, ר' מנשה קליין, ר' אליהו שמואל שמרלר (ר"י צאנז). **רבותיו:** אביו, ר' צבי הירש. **מספריו:** ידברי יציב ישראל סבא ישפע חיים ישפע טהרה ידרך חיים

זריזות ובהירות מחשבתו ויכולת הריכוז המופלאה של הגאון, באה הרבה פעמים לידי גילוי מרהיב. בעיקר בזמנים המיוחדים, שהקדיש כדי להכתיב את חידושו או את תשובותיו בהלכה. הוא הקריא את הדברים בעל-פה, והאנשים היושבים לפניו העלו על הכתב. מסוגל היה לעבור אז במהירות הבזק מעניין אחד למשנהו! וחוזר חלילה.

כך התרחש הפלא, מסוגל היה להכתיב בבת אחת לשנים ושלושה מעוזריו, וכל אחד מהם כתב בנושא שונה. האחד ערך תשובה לשאלה מעשית, השני כתב פלפול בסוגיא, שנאמרה על ידו בישיבה, השלישי רשם אמרי שפר, שנתחדשו לו בענייני הפרשה.

ואם לא די בכל אלה, הרי תוך כדי הכתבה משולשת זו, נזקק לפעמים להשיב לקריאה טלפונית של אחד מהעסקנים, או לקבל בקשה דחופה להתפלל על החולה, ולהכריע בשאלה רפואית, שיש בה פיקוח נפש וכיו"ב. כל זאת מבלי שריבוי הנושאים יפריעו או יגרעו כהוא-זה מצלילות דעתו לסדר דבר דיבור על אופניו. על כך סח פעם ראש הישיבה בקרית צאנז הגרא"ש שמרלר: "בהשקפה לאחור, כשאני נזכר בימים מקדם, אינני מסוגל להבין, כיצד הספיק לרבינו יום רגיל בן כ"ד שעות, שיוכל לדחוס בו כל כך הרבה ענינים פעולות ומעשים".

פעם דנו בצוות הנהלת בית-הרפואה לניאדו בנתניה - בנוכחות המייסד כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל - בנושאי רפואה שונים, ובתוכם בנושא מחטים לזריקות רפואיות, שמשמשים בהן בבית הרפואה. לצורך קבלת ההחלטה העלו שתי אפשרויות, שני סוגים של מחטים, שניהם בעלי איכות טובה העושים את מלאכתם נאמנה, אך היה קיים הפרש במחירים בין סוג אחד למשנהו, שהסתכם בסכום של 'שקל שלם' לכל מחט.

אנשי ההנהלה רצו, כמובן מאליו, לחסוך בהוצאות בית-הרפואה (עלויות המסתכמות במליוני שקלים!) והצביעו על כך, שבמוסדות רפואיים אחרים גם כן משתמשים במחטים הזולים. אולם כאן התערב האדמו"ר, שביקש להבין דבר-מה, לפיכך, העלה שאלה באוויר: "מדוע הסוג השני של המחטים יקר יותר?". הסביר לו אחד הרופאים, שהמחט היקרה מעודנת יותר וגורמת פחות כאבים לחולה.

לא הניח הרבי להמשיך הלאה בויכוח והכריע מיד, שירכשו את הסוג היקר. הוא לא הסתפק בהחלטתו אפילו כהרף עין. באשר, כפי שהתבטא, שום מחיר לא היה בעיניו יקר מדי, אם ניתן בדרך זו להפחית פורתא את כאבו וצערו של איש יהודי.

הזכות להיות יהודי

עד כמה עלינו להודות, למי שאמר והיה העולם וזכינו להיוולד לעם היהודי - לא ניתן לתאר ולשער. לעיתים האדם נקלע למבוכה בשל סממני החיצוניים, אולם עלינו לדעת, כי אף בקרב הגויים יודעים הם להעריך את העם היהודי ומהי האמת. להלן מעשה מופלא, שיש בו כדי ללמדנו על כך. ומעשה שהיה - כך היה:

החיים רצופים בהפתעות, אבל שום דבר לא הכין את מר צבי בן-אהרון לטלפון שצלצל בחדרו בבית מלון במומבאי ערב אחד לפני כשש שנים. מעברו האחר של הקו היה **אדמירל בכיר בחיל-הים ההודי**. "מיסטר בן-אהרון?", שאל איש הצבא ההודי באנגלית, "האם אפשר להיפגש איתך אצלך בחדר לצורך שיחה פרטית?". הבקשה המסתורית עוררה את סקרנותו של מיודענו. המאורע התרחש באחד הימים האחרונים של תרגיל צבאי ישראלי-הודי משולב, שבו נוסו מערכות נשק מתקדמות.

כמנהל בכיר באחת מחברות הטכנולוגיה המובילות בארץ התבקש בן-אהרון ללוות את התרגיל מתחילתו ועד סופו, תהליך שנמשך מספר שבועות. עתה הוא ציפה בקוצר רוח לחזרתו הקרובה לישראל. פליאתו הגדולה נבעה בשל העובדה, שאת איש הצבא ההודי נהג לפגוש יום ביומו, ולכן היו הזדמנויות רבות בהן יכול היה האדמירל לשוחח עימו. מה יכול להיות כה חשוב שהאיש ירצה לקיים איתו פגישה מיוחדת, נפרדת ופרטית?

התעלומה התבהרה כעבור שעות אחדות, כאשר האדמירל נקש על דלת חדרו, כשהוא לבוש בבגדים אזרחיים על מנת שלא למשוך תשומת לב. "מיסטר בן אהרון", הוא פתח ללא שהיות, ברגע שנסגרה מאחוריו הדלת, "אתמול עברתי בדיקה רפואית, והרופאים אבחנו אצלי מחלה חשוכת מרפא. הם אומרים, שנותרו לי לא יותר משלושים ימים לחיות".

צבי השתתף בצערו של ההודי, אך תמיהתו לא פגה. שכן מה הוא מצפה ממנו לעשות? "מיסטר בן אהרון", האדמירל ההודי הישיר את מבטו לתוך עיניו ואמר: "אתה יהודי. אני עוקב אחר כך מאז שהגעת לכאן. אתה אדם קדוש. אני רוצה שתברך, אותי שאזכה לחיים".

"הבקשה הייתה כה בלתי צפויה, שבמשך מספר רגעים נעתקה נשימתי. בסוף גמגמתי ואמרתי לו: 'למה שלא תלך לחכמי הדת שלך, שהם יעזרו לך?'. ההודי העווה את פניו והפטיר: 'אני יודע, והם יודעים שהכול שטויות. אתה יהודי. אתה הדבר האמיתי!'".

"מה עשית? למען האמת לא הייתי בטוח, איך צריך לנהוג. הרמתי טלפון לרב שלי בארץ והתייעצתי איתו. הוא אמר לי, שאין בעיה לברך את הגוי והדבר אף יכול להביא לקידוש השם". למחרת שב האדמירל ההודי זוכה בברכה המיוחדת. כעבור מספר שבועות, כאשר השניים שבו ונפגשו, התברר, כי המחלה הקשה נבלמה באופן פתאומי ומפתיע ולמעשה האדמירל זכה לעוד שנה וחצי של חיים במהלכם הספיק לחתום על כמה עסקאות בשווי עשרות מיליוני עם התעשיות הביטחוניות בישראל.

המפגש עם האדמירל ההודי הוא רק מקרה אחד מתוך שורה ארוכה של חוויות ואירועים מרתקים, שכן אהרון חווה במהלך שנותיו הארוכות כיהודי חרדי, שעמד בראש מחלקת הפיתוח באחת מחברות הטכנולוגיה המובילות בארץ בתחום הביטחוני.

כאשר נשאל על-ידי מאן דהוא: "האם העובדה, שאתה מזוהה בצורה כה בולטת כיהודי חרדי, לא גרמה לך לקשיים?" בן אהרון מתחייך. "נהפוך הוא! העובדה, שהיהדות שלי בולטת לעין כל, הפכה לנכס עצום. אני זוכר, שלפני היציאה להודו לצורך קידום עסקה בשווי כמה מיליוני דולרים הסתכל עליי מנהל החברה בחשש ושאל: 'אתה לא יכול לפחות להצניע את הסממנים הדתיים שלך, אנחנו פוחדים שזה יגרום לבעיות?'. עניתי לו: 'אני מתכוון לנסוע עם הציצית והזקן, המגבעת והחליפה. זה חלק ממני, וזה אצלי עניין עקרוני. אם לא מתאים לכם, תמצאו מישהו אחר במקומי'. כמובן, הם נסוגו מהדרישה ונסעתי בחזותי הרגילה".

"ואיך באמת התייחסו אליך ההודים?" - "בהערכה עצומה. השיא היה, כאשר הגנרל הבכיר שהיה אחראי על הניסוי משך אותי הצידה ושאל אותי: 'תגיד, למה הישראלים האחרים במשלחת שלכם לא נראים כמוך...'. הם אלו שנראו לו מוזרים, לא אני...".

"איך מקפידים על שמירת מצוות בסביבה כה זרה?" - "כמו בכל מקום: על ידי הקפדה על העקרונות שלך. תפילה, למשל, היא תפילה. לא חשוב, אם אתה נמצא ברחוב סואן במרכז תל אביב או על סיפונה של ספינת טילים משוכללת בשווי עשרות מיליוני דולרים שמפליגה בלב האוקיינוס ההודי. לא אשכח, כיצד בכל ערב בהגיע שעת תפילת מנחה היה הקצין הבכיר המופקד על הניסוי מורה להפסיק את כל ההכנות. אלפי חיילים ועשרות אניות המתינו בסבלנות, עד שהמדען היהודי סיים את תפילתו. באחת הפעמים, שבהם הניסוי התארך מעבר למצופה, הוא הגיע כדי להתנצל על ההפרעה הדתית שנגרמה".

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אסתר בת בלה ע"ה נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יפה בת רבקה ע"ה	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלטר אורה בת נעימה ע"ה	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איריין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי זיזי בן קלרה ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה אברהם בן מלכה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	לע"נ תמצב"ה	הרב שבתי בן אסתיא אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל גאולה בת טובה ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל הרב עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל דב בן מזל ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל כל נשמות עם ישראל
---	--	--	----------------	--